motivaction
research and strategy

Veteranen en de Nederlandse Veteranendag 2018
Monitor

NATIONAAL COMITÉ VETERANENDAG

veteraneninstituut

Ministerie van Defensie

Willemijn Bot MSc.
Drs. Ahmed Ait Moha MMC

12-9-2018

Projectnummer: TOS-18-067

Inhoudsopgave

Achtergrond	3
Conclusies	4
Onderzoeksopzet	8
Resultaten	9
Bijlage	31

Al het beeldmateriaal is afkomstig van de Stichting Nederlandse Veteranendag (https://www.flickr.com/photos/veteranendag/albums)

Achtergrond

In opdracht van het Ministerie van Defensie, het Veteraneninstituut en het Nationaal Comité Veteranendag heeft Motivaction International B.V. (hierna: Motivaction) dit jaar voor de tweede keer een onderzoek uitgevoerd naar de perceptie van het Nederlands publiek (15-75 jaar) van veteranen en de Nederlandse Veteranendag. Dit onderzoek maakt gebruik van delen van de *Draagvlakmonitor Defensie* die Motivaction uitvoert in opdracht van de Directie Communicatie en de afdeling Trends, Onderzoek en Statistiek (TOS) van het Ministerie van Defensie.

Conclusies | Algemeen

Het beeld dat Nederlanders hebben van veteranen is ronduit positief. Veteranen worden gezien als plichtsgetrouw, behulpzaam en moedig en bij het Nederlands publiek is nog altijd sprake van grote waardering voor de Nederlandse veteranen. Het merendeel van de Nederlanders vindt dat veteranen optimale nazorg en openlijk waardering verdienen. Voor sommigen zou dat nog meer mogen zijn dan tegenwoordig het geval is. Wat Nederlanders er zelf aan kunnen bijdragen om veteranen meer te waarderen, is hen echter niet altijd duidelijk. Het merendeel vindt de Nederlandse Veteranendag wel een mooi middel om de waardering te tonen. Ook een donatie voor de witte anjer – om op die manier bij te dragen aan goede (veteranen)doelen – spreekt circa een kwart van de Nederlanders wel aan. Naast de waardering in het algemeen, is ook de waardering voor veteranen die zijn ingezet bij de verschillende vredesmissies groot. Circa de helft van de Nederlanders heeft (zeer) veel waardering voor hun inzet, ook al is dat tijdens een missie waarbij een minderheid van de respondenten de deelname van Nederlandse militairen terecht vond.

Uit de resultaten blijkt dat er bij sommige recente of lopende missies voor deelname van Nederlandse militairen minder breed publiek draagvlak is. Die deelname wordt minder vaak als terecht beschouwd. Dat geldt voor de missie in Irak (die al afgerond is), maar bijvoorbeeld ook voor de missie in Mali. De steun daarvoor is licht gedaald. Ook in het algemeen is er sprake van een dalende trend wat betreft de steun voor Nederlandse deelname aan vredesmissies. De reden die tegenstanders van Nederlandse deelname aan vredesmissies het meest noemen is dat deze missies zinloos zijn.

Zes op de tien Nederlanders hebben belangstelling voor veteranen en hun ervaringen. Van de Nederlandse Veteranendag hebben vrijwel alle Nederlanders ‘weleens gehoord’, maar wat betreft de groep die er (zeer) bekend mee zegt te zijn, lijkt er sprake te zijn van een licht dalende trend. De media-aandacht voor de Nederlandse Veteranendag zou meer en positiever kunnen zijn. Desondanks hebben het televisiespotje, het radiospotje en de live-uitzending op de Nederlandse Veteranendag zelf wel relatief veel Nederlanders bereikt.

Samenvatting | Steun voor vredesmissies

motivaction research and strategy

Steun voor vredesmissies: steun voor Nederlandse deelname aan vredesmissies daalt voor derde jaar op rij

- De steun voor Nederlandse deelname aan vredesmissies daalt voor het derde jaar op rij. Dit jaar vindt 63% van de Nederlanders deelname nog (erg) belangrijk. Eén op de vijf Nederlanders vindt het helemaal niet belangrijk dat Nederland deelneemt aan vredesoperaties.
- Voorstanders van missies zijn vooral positief omdat ze van mening zijn dat de missies bijdragen aan een veiligere en meer vreedzame wereld. Ook zien zij het voor Nederland als een plicht om bij te dragen aan dit soort missies. Tegenstanders brengen daar tegenin dat zij de missies zinloos vinden en dat we ons te veel bemoeien met buitenlandse conflicten.

Inzet vredesmissies: circa de helft van de Nederlanders heeft veel waardering voor de inzet van militairen tijdens vredesmissies

- De mate waarin Nederlanders het terecht vinden dat we militairen inzetten voor verschillende vredesmissies ligt op hetzelfde niveau als vorig jaar en varieert van 26% tot 40%. De meeste steun is er voor de langlopende missies in voormalig Joegoslavië en Afghanistan. Voor de twee missies die dit jaar voor het eerst uitgevraagd zijn, in Nederlands-Indië en Srebrenica, geldt dat ongeveer een derde van de bevolking vindt dat er sprake was van terechte inzet. 12% (Nederlands-Indië) tot 17% (Srebrenica) vond de inzet van Nederlandse militairen aldaar niet terecht.
- Ook de waardering is het hoogst voor de veteranen van de missies in Afghanistan en voormalig Joegoslavië. Grofweg de helft van de Nederlanders heeft veel waardering voor de Nederlandse militairen die ingezet zijn bij de verschillende missies. Ook als Nederlandse deelname aan missies minder vaak terecht wordt bevonden, lijdt de waardering voor de ingezette militairen (veteranen) daar niet onder.

Huidige missies: steun voor missie in Irak licht gedaald

- In het rapport wordt ook de publieke opinie over twee huidige missies weergegeven, in Mali en in Irak tegen ISIS. De steun voor de Nederlandse deelname aan de missie in Irak (ruim de helft) is beduidend hoger dan de steun voor Nederlandse deelname aan de missie in Mali (een kwart).
- Relatief veel Nederlanders hebben geen mening over de Nederlandse deelname aan de missie in Mali: een derde denkt daar neutraal over, terwijl een kwart er geen mening over heeft. 17% is tegenstander van de Nederlandse deelname aan de missie.

Samenvatting | Beeld en waardering

motivaction research and strategy

Beeld van een veteraan: beeld van veteranen ronduit positief

- Ruim een derde van de Nederlanders heeft een juist beeld van wat een ‘veteraan’ is, namelijk iemand die gediend moet hebben in een oorlogssituatie of een vredesmissie. Eveneens een derde denkt ten onrechte dat iedere oud-militair een veteraan is.
- Het beeld dat Nederlanders hebben van veteranen is ronduit positief: vooral behulpzaam, plichtsgetrouw en moedig. In vergelijking met vorig jaar vinden iets minder Nederlanders de begrippen ‘jong’ en ‘sensatiebelust’ bij veteranen passen.

Erkenning en waardering: meerderheid heeft waardering en belangstelling voor veteranen

- Net als vorig jaar scoort de beroepsgroep van militairen en veteranen gemiddeld als ze qua waardering worden afgezet tegen andere geüniformeerde beroepen, zoals ambulancepersoneel, politie en douane. Ambulancepersoneel wordt het meest gewaardeerd, beveiligingspersoneel het minst.
- Zes op de tien Nederlanders hebben (veel) belangstelling voor veteranen en hun ervaringen. Dat is gelijk aan vorig jaar.
- Ook hun houding ten aanzien van veteranen is overwegend positief: het merendeel van de Nederlanders vindt dat veteranen optimale nazorg verdienen en openlijk waardering moeten krijgen. Drie kwart van de Nederlanders vindt dat de Nederlandse Veteranendag bij uitstek de manier is om die waardering te geven.
- Drie op de tien Nederlanders vinden dat we als Nederland te weinig doen om veteranen te erkennen en waarderen. Meer waardering zou volgens hen vooral moeten blijken uit het tonen van meer respect en betere nazorg.
- Desondanks geeft ruim 80% van de Nederlanders aan zelf ook niet te weten wat zij doen om hun erkenning en waardering voor veteranen te laten blijken.
- Ruim zes op de tien Nederlanders vindt dat ook het thuisfront van veteranen openlijk waardering verdient.

Samenvatting | De Nederlandse Veteranendag 2018

motivaction research and strategy

De witte anjer: 5% van de Nederlanders zegt dit jaar de witte anjer gedragen te hebben

- 5% van de Nederlanders zegt momenteel zelf een witte anjer te dragen rondom de Nederlandse Veteranendag. Van hen die de witte anjer nu nog niet dragen, zegt een kwart dat in de toekomst wel te willen.
- Eveneens een kwart zou bereid zijn te doneren voor de witte anjer als daarmee een goed (veteranen)doel wordt gesteund.

De Nederlandse Veteranendag 2018: tv- en radiospot groter bereik

- Vrijwel alle Nederlanders hebben weleens gehoord van de Nederlandse Veteranendag, maar de helft geeft aan (zeer) bekend te zijn met dit evenement. Dat is gelijk aan eerdere jaren.
- Het televisie- en het radiospotje over de Nederlandse Veteranendag waren dit jaar effectieve communicatiemiddelen. Beide kanalen zorgden er bij 16% van de Nederlanders (mede) voor dat zij wisten van het plaatsvinden van de Nederlandse Veteranendag. Dat is meer dan vorig jaar.
- De meeste mensen die weleens gehoord hebben van de Nederlandse Veteranendag is dit jaar niets bijzonders opgevallen in de mediaberichtgeving hierover. Anderen, die wel iets is opgevallen, geven aan dat vooral de verhalen van veteranen hen zijn bijgebleven.
- Op een schaal van 1 tot 10 krijgt de mate van media-aandacht gemiddeld een 6,7 van Nederlanders die bekend zijn met de Nederlandse Veteranendag. Over het algemeen vinden ze dat de Nederlandse Veteranendag en veteranen (zeer) positief worden beschreven: de helft vindt de mediaberichtgeving over de Nederlandse Veteranendag zelf positief, 45% de mediaberichtgeving over veteranen in het algemeen.

Onderzoeksopzet

Respons

De Nederlandse Veteranendag vond in 2018 plaats op zaterdag 30 juni. In de weken na de Nederlandse Veteranendag (van zondag 1 juli tot en met woensdag 11 juli) is aan de deelnemers van de *Draagvlakmonitor Defensie* een uitnodiging gestuurd om deel te nemen aan een aanvullend onderzoek.* Aan 1.548 panelleden is een uitnodiging verstuurd en hiervan hebben 1.001 respondenten de enquête volledig ingevuld: een respons van 65%.

De cijfers over de huidige missies – in Mali en in Irak – zijn niet gebaseerd op de aanvullende enquête. Deze twee missies worden al uitgevraagd in de *Draagvlakmonitor Defensie* en de resultaten vanuit dat onderzoek worden tevens weergegeven in deze monitor.**

* De uitnodiging is verstuurd aan respondenten die in het eerste of tweede kwartaal van 2018 hebben deelgenomen aan de *Draagvlakmonitor Defensie*.

** Er is sprake van een selectie van de respondenten van de Draagvlakmonitor Defensie uit Q1 2018 en Q2 2018 samen. Hierdoor kunnen de resultaten in deze rapportage afwijken van de resultaten in de kwartaalrapportage van de *Draagvlakmonitor Defensie*.

Resultaten

Deelname aan vredesmissies	**9**
Beeld van een veteraan	16
Waardering en erkenning	19
Nederlandse Veteranendag	26

Steun voor deelname aan vredesoperaties daalt verder

Nederlandse deelname aan vredesoperaties vind ik:
(n=1.001)

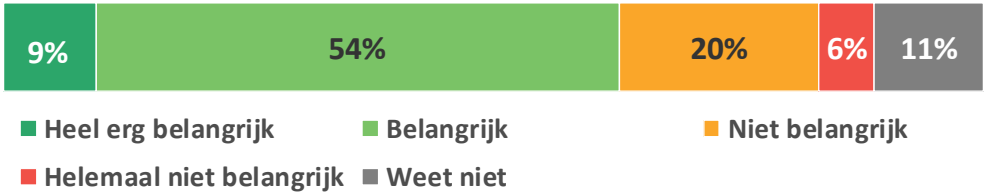

Nog altijd vindt een ruime meerderheid Nederlandse deelname aan vredesoperaties van belang. Er is wel sprake van een dalende trend. Voor het derde jaar op rij vinden minder Nederlanders het belangrijk dat Nederland deelneemt aan vredesoperaties. Dit jaar ligt het percentage op 63% (vs. 67% in 2017).

% (Heel erg) belangrijk

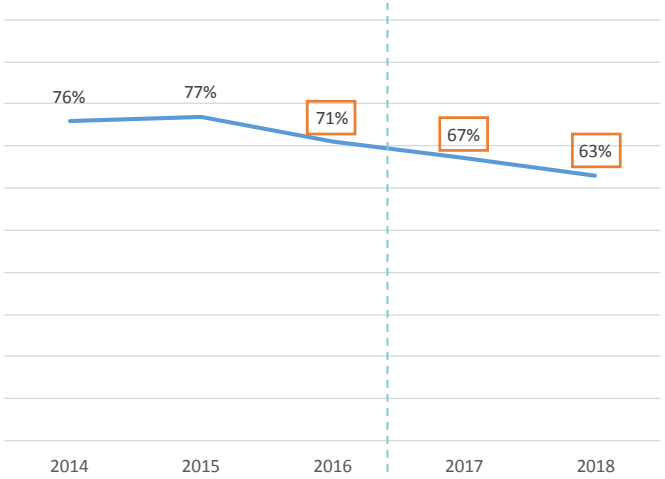

Significant gedaald ten opzichte van het voorgaande jaar

Trendbreuk door bureauwissel

% (Heel erg) belangrijk

Tegenstanders vinden vredesmissies meestal zinloos

Als Nederlanders voorstander zijn van vredesoperaties is dat vooral omdat de missies in hun ogen bijdragen aan een vreedzame en veilige wereld (30%). Ook voelen zij vaak de plicht (15%) en het belang (11%) om die landen te helpen en zien zij de problematiek als een internationaal probleem (9%).

Tegenstanders hebben vaak twijfels bij de effectiviteit van de missies (zinloos 28%; geldverspilling 12%). Ook ziet een deel praktische bezwaren bij de missies, zoals een gebrek aan middelen (9%). Tot slot spelen geopolitieke redenen een rol, bijvoorbeeld dat Nederland zich niet (te veel) moet bemoeien met conflicten in andere landen (18%).

Argumenten voorstanders *(n = 631)*

Argumenten tegenstanders *(n = 260)*

* Deze categorieën zijn nieuw toegevoegd in 2018.
Respondenten konden bij deze vraag meerdere argumenten geven, waardoor de percentages optellen tot meer dan 100%.

Minder dan één op de tien Nederlanders heeft weinig waardering voor veteranen

motivaction research and strategy

Terechtheid inzet

De mate waarin Nederlanders het terecht vinden dat Nederlandse militairen zijn ingezet voor verscheidene missies ligt dit jaar op hetzelfde niveau als vorig jaar (ondanks lichte verschuivingen) en varieert van 26% (voor de missie in Nieuw-Guinea) tot 40%. Het meest terecht vinden ze de inzet voor missies die nu nog lopen – in voormalig Joegoslavië en in Afghanistan (beide 40%). Circa een derde vindt de inzet van militairen in Nederlands-Indië tussen 1945 en 1949 (32%) en in Srebrenica in 1994 en 1995 (37%) terecht.*

Voor de meer recente missies – bijvoorbeeld in Afghanistan en Irak – heeft men ook iets vaker juist twijfels bij de terechtheid van de inzet van Nederlandse militairen en ligt het aandeel dat die inzet onterecht vindt ook iets hoger. Het lijkt dus zo te zijn dat Nederlanders meer verdeeld zijn over de terechtheid van de inzet van Nederlandse militairen bij meer recente missies. Dat kan te maken hebben met het feit dat het debat over (Nederlandse deelname aan) die missies nog wat verser in het geheugen ligt, evenals de argumenten voor en tegen. Voor de wat oudere missies geldt dat deelnemers vaker zeggen niet goed te weten in welke mate zij de Nederlandse inzet voor de missies terecht vinden of niet.

Waardering

De waardering voor de inzet van Nederlandse militairen tijdens vredesmissies verschilt niet significant van vorig jaar. Voor de meer recente missies (in Afghanistan en Irak) lijkt er wel sprake te zijn van een dalende trend sinds 2015. Grofweg de helft van de Nederlanders heeft (zeer) veel waardering voor de inzet, terwijl slechts 6% tot 8% weinig waardering heeft voor de inzet van de Nederlandse militairen tijdens de verschillende missies. Ook hier geldt dat de waardering het hoogst is voor Nederlandse militairen die zijn ingezet bij de langlopende missies in Afghanistan (55%) en voormalig Joegoslavië (53%).

- De tabel met de resultaten per missie voor 2018 staat op de volgende pagina.
- De grafiek met de trend voor de afgelopen jaren per missie staat op pagina 14.

* Beide missies liepen dit jaar voor het eerst mee in de monitor.

Waardering voor veteranen hoog, ook bij twijfels over terechtheid inzet Nederlandse militairen

Dat Nederlandse militairen (veteranen) zijn ingezet in […] vind ik…	Terecht	Niet terecht, niet onterecht	Onterecht	Weet niet
Nederlands-Indië 1945 - 1949	32%	25%	12%	31%
Nieuw-Guinea 1950 - 1962	26%	25%	12%	38%
Libanon 1979 - 1985	35%	23%	11%	31%
Cambodja 1992 - 1993	28%	23%	17%	32%
Srebrenica 1994 - 1995	37%	22%	17%	24%
Voormalig Joegoslavië 1991 - heden	40%	22%	15%	23%
Afghanistan 2002 - heden	40%	23%	18%	20%
Irak 2003 - 2005	39%	21%	20%	20%

Voor de Nederlandse militairen (veteranen) die zijn ingezet in […] heb ik…	(zeer) veel waardering	Niet veel, niet weinig waardering	(zeer) weinig waardering	Weet niet
Nederlands-Indië 1945 - 1949	50%	25%	7%	17%
Nieuw-Guinea 1950 - 1962	44%	25%	7%	24%
Libanon 1979 - 1985	48%	24%	6%	22%
Cambodja 1992 - 1993	42%	28%	7%	23%
Srebrenica 1994 - 1995	52%	23%	8%	18%
Voormalig Joegoslavië 1991 - heden	53%	22%	7%	17%
Afghanistan 2002 - heden	55%	24%	7%	14%
Irak 2003 - 2005	52%	24%	8%	16%

Waardering voor veteranen redelijk stabiel

Afgeronde missies

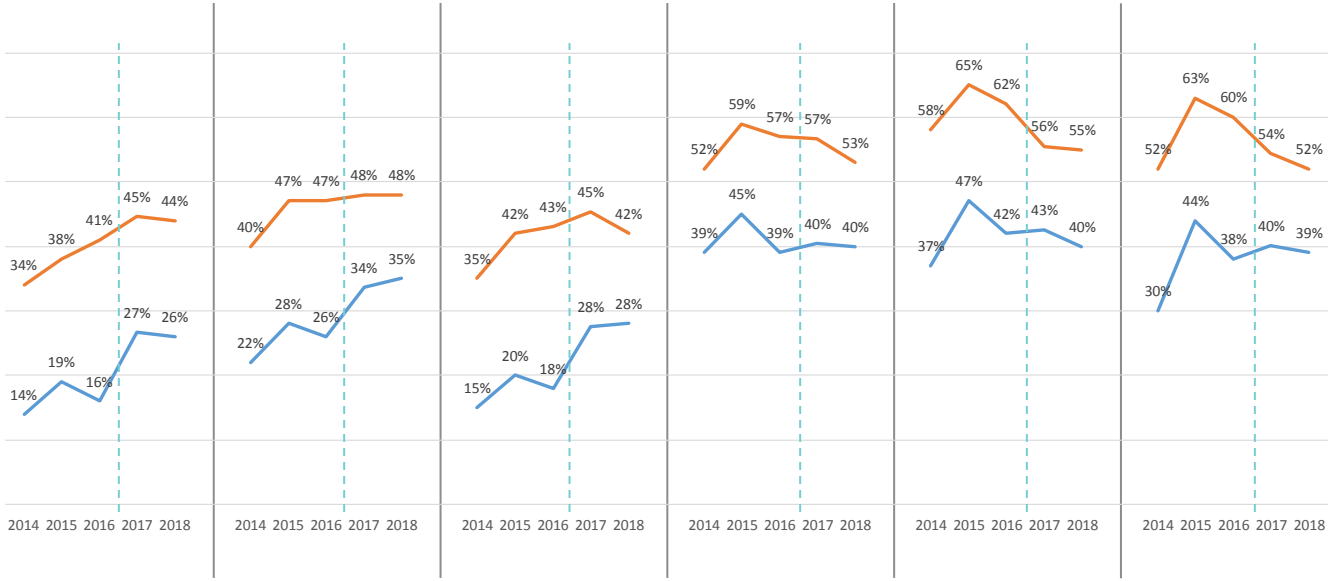

Nieuw-Guinea 1950-1962 | Libanon 1979-1985 | Cambodja 1992-1993 | Voormalig Joegoslavië 1991-heden | Afghanistan 2002-heden | Irak 2003-2005

Nederlands-Indië (1945-1949) en Srebrenica (1994-1995) zijn voor het eerst uitgevraagd in 2018 en nog niet opgenomen in de trendgrafiek.

Nederlands-Indië:
Terechtheid inzet: 32%
Waardering: 50%

Srebrenica:
Terechtheid inzet: 37%
Waardering: 52%

- Trendbreuk door bureauwissel
- Terechtheid inzet
- (Zeer) veel waardering inzet

Steun voor Nederlandse deelname aan missie in Mali gedaald

Het aandeel Nederlanders dat Nederlandse deelname aan de missies in Irak en Mali steunt, verschilt sterk.

Van Nederlandse deelname aan de missie tegen ISIS in Irak is circa de helft van de bevolking een voorstander (53%). Dat percentage is de laatste jaren min of meer stabiel.

De steun voor Nederlandse deelname aan de missie in Mali is een stuk minder groot. Een kwart van de bevolking (26%) is daar voorstander van. In vergelijking met vorig jaar is dat percentage gedaald (vanaf 32%).

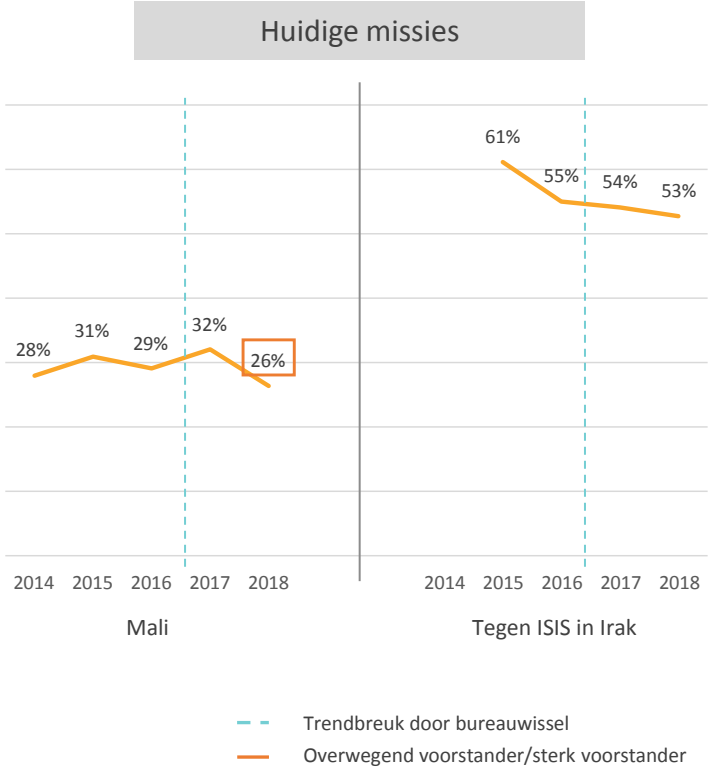

Ben je tegenstander of voorstander van de inzet van Nederlandse militairen in […]	Mali	Tegen ISIS in Irak
Sterk tegenstander	8%	5%
Overwegend tegenstander	9%	7%
Geen voorstander, geen tegenstander	33%	19%
Overwegend voorstander	21%	36%
Sterk voorstander	5%	17%
Weet niet/geen mening	25%	17%

Resultaten

Deelname aan vredesmissies	9
Beeld van een veteraan	**16**
Waardering en erkenning	19
Nederlandse Veteranendag	26

Veel Nederlanders denken dat iedere oud-militair veteraan is

Veel Nederlanders beschouwen alle oud-militairen (33%) of iedereen die in het leger gediend heeft als veteraan (26%). In die omschrijvingen ontbreekt echter de notie van oorlogsomstandigheden (of daarmee vergelijkbare situaties) waarin militairen verkeerd moeten hebben om veteraan te zijn.

De drie categorieën die daarmee het meest overeenkomen zijn ‘iemand die gevochten heeft in de oorlog’ (24%), ‘iemand die op missie geweest is’ (23%) en ‘iemand die zich heeft ingezet voor vrede en veiligheid’ (8%). In totaal geeft (net als vorig jaar) 43% een antwoord dat past binnen de veteranendefinitie.

* Het kan zijn dat iemand meerdere goede antwoorden gegeven heeft, waardoor het totaalpercentage lager uitvalt dan de totale som van de aandelen van de verschillende goede antwoorden.

Wat is volgens jou een veteraan?

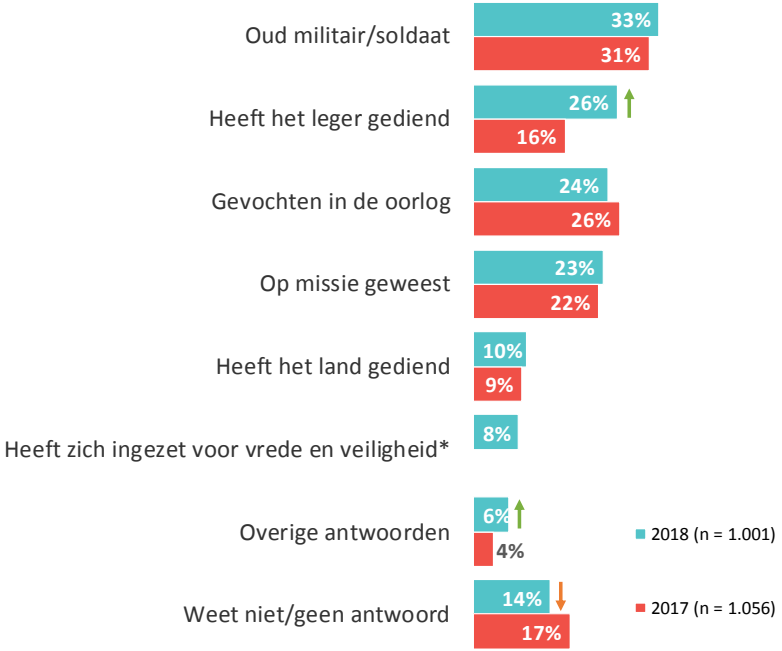

De definitie van een veteraan volgens de Veteranenwet:

“veteraan: de militair, de gewezen militair, of de gewezen dienstplichtige, van de Nederlandse krijgsmacht, dan wel van het Koninklijk Nederlandsch Indisch Leger, alsmede degene die behoorde tot het vaarplichtig koopvaardijpersoneel, die het Koninkrijk der Nederlanden heeft gediend onder oorlogsomstandigheden dan wel heeft deelgenomen aan een missie ter handhaving of bevordering van de internationale rechtsorde voor zover deze missie bij regeling van Onze Minister is aangewezen;”

Significant hoger dan in 2017

Significant lager dan in 2017

* Nieuwe categorie in 2018

Percentages tellen niet op tot 100% omdat ondervraagden meerdere antwoorden kunnen hebben gegeven.

Beeld van veteranen: vooral behulpzaam en plichtsgetrouw

Net als in eerdere jaren is het beeld dat Nederlanders van een veteraan hebben zeer positief. Het overgrote deel vindt veteranen met name behulpzaam (93%), plichtsgetrouw (93%) en moedig (92%).

Meer negatieve aspecten – zoals sensatiebelust (16%) en gewelddadig (17%) – vinden Nederlanders minder bij veteranen passend. Er zijn dit jaar zelfs minder Nederlanders die de term 'sensatiebelust' bij veteranen vinden passen dan vorig jaar (16% vs. 21%).

Ook het beeld dat Nederlanders hebben van de leeftijd van veteranen is veranderd ten opzichte van vorig jaar: toen gold voor 35% dat veteranen in hun beleving jong kunnen zijn, nu is dat 30%.

Vind je het onderstaande aspect wel of niet passen bij jouw beeld van de Nederlandse veteraan? *(n=1.001)*

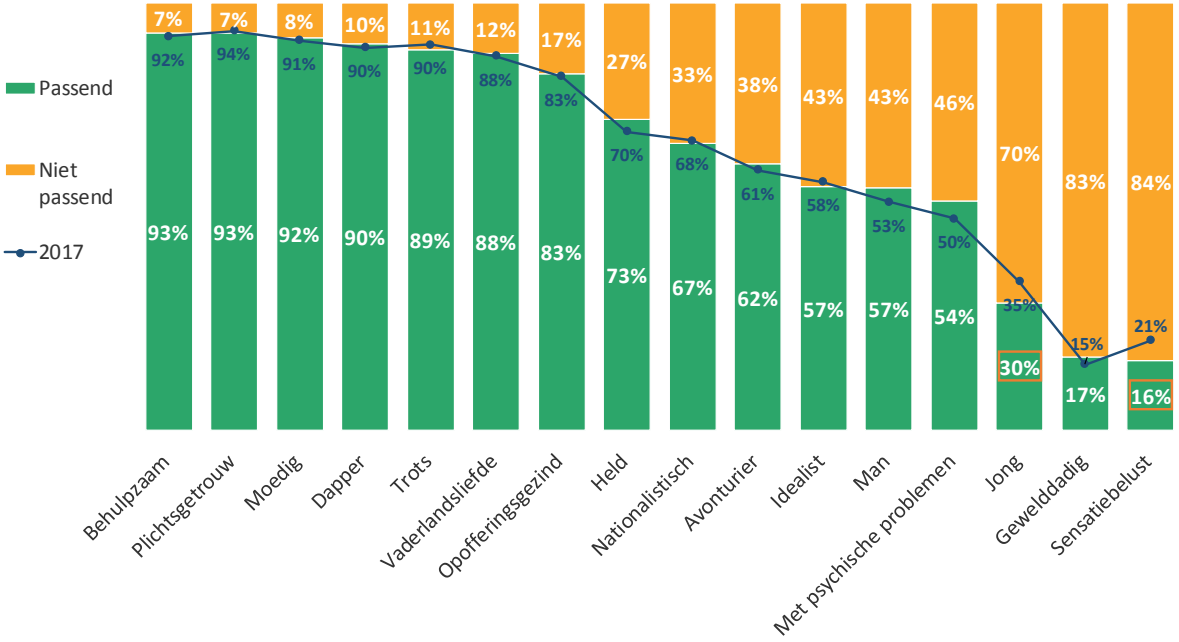

Significant gedaald ten opzichte van 2017

Resultaten

Deelname aan vredesmissies	9
Beeld van een veteraan	16
Waardering en erkenning	**19**
Nederlandse Veteranendag	26

Militair gemiddeld gewaardeerd als geüniformeerde beroepsgroep

Aan de deelnemers van het onderzoek is gevraagd om zeven geüniformeerde beroepen te ordenen naar waardering voor het beroep, waarbij 1 staat voor het meest gewaardeerde beroep en 7 voor het minst gewaardeerde beroep.

De waardering voor militairen (en veteranen) ligt met een 4 rond het middelpunt. Nederlanders hebben met name waardering voor ambulance-personeel, brandweer en politie.

De waardering voor de douane, buitengewoon opsporingsambtenaren en beveiligingspersoneel blijft iets achter: die beroepsgroepen bezetten plaats 5 tot en met 7.

Wil je de onderstaande zeven geüniformeerde beroepen in volgorde zetten van de waardering die je voor dat beroep hebt? *(n=1.001)*

Meerderheid Nederlanders heeft belangstelling voor veteranen en hun ervaringen

Voor veteranen en hun ervaringen heb ik:
(n=1.001)

Zes op de tien Nederlanders (60%) hebben (veel) belangstelling voor veteranen en hun ervaringen: 51% heeft belangstelling, 9% zelfs veel. 7% van de Nederlanders heeft helemaal geen belangstelling voor veteranen.

Over de jaren lijkt de belangstelling voor veteranen en hun ervaringen toe te nemen: er is sprake van een licht stijgende trend sinds 2016.

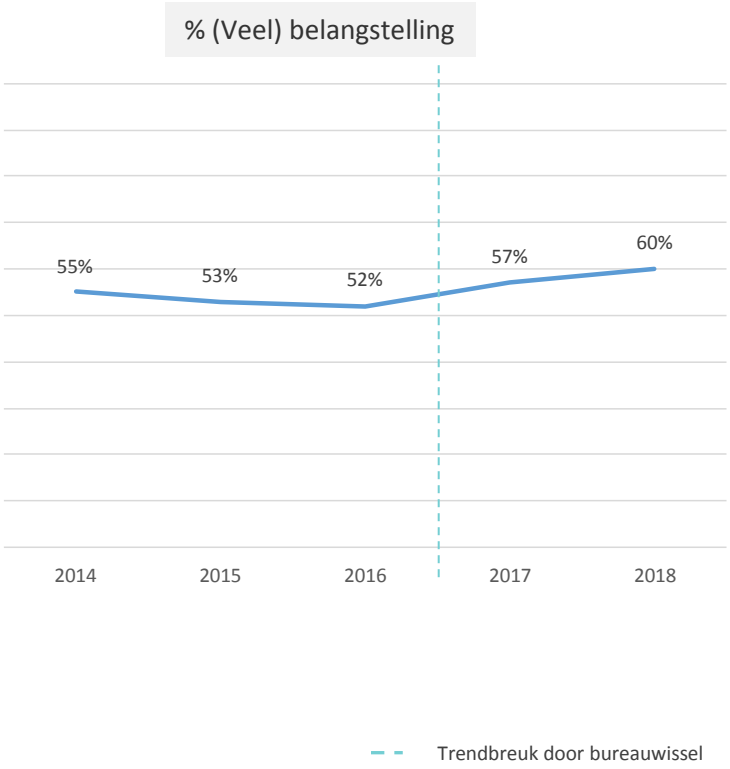

Drie kwart van de Nederlanders vindt dat Nederlandse veteranen openlijk waardering verdienen

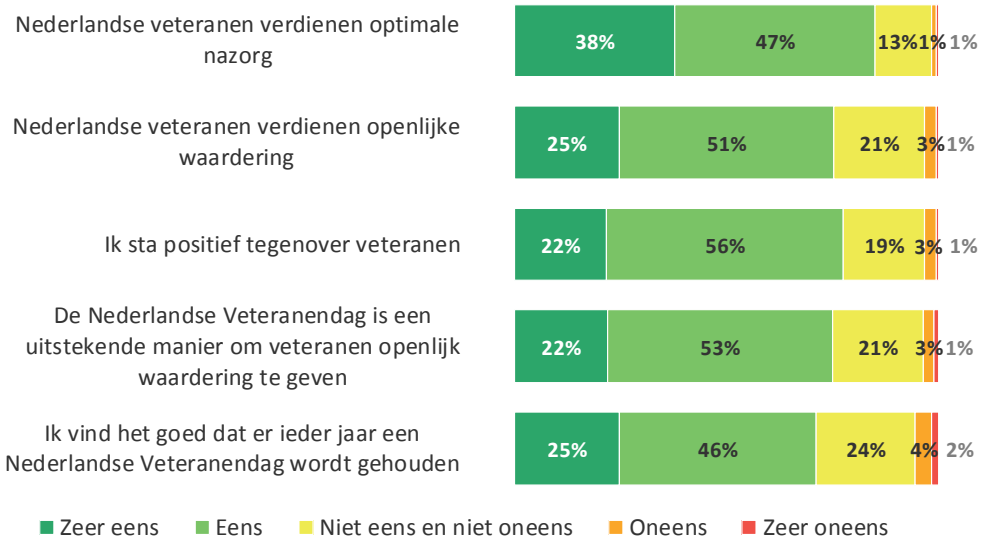

	2018 (n = 1.001)	2017	2016	2015	2014
Nederlandse veteranen verdienen optimale nazorg	85%	83%	85%	84%	84%
Nederlandse veteranen verdienen openlijke waardering	76%	75%	78%	75%	74%
Ik sta positief tegenover veteranen	78%	73%	77%	78%	76%
De Nederlandse Veteranendag is een uitstekende manier om veteranen openlijk waardering te geven	75%	72%	77%	76%	74%
Ik vind het goed dat er ieder jaar een Nederlandse Veteranendag wordt gehouden	71%	72%	75%	72%	74%

De houding van Nederlanders ten aanzien van veteranen is gelijk aan voorgaande jaren: circa drie kwart van de Nederlanders staat positief tegenover veteranen en vindt dat zij openlijk waardering verdienen. Eveneens drie kwart (75%) vindt de Nederlandse Veteranendag bij uitstek de manier om veteranen te waarderen. 85% vindt dat de Nederlandse veteranen optimale nazorg verdienen.

Acht op de tien Nederlanders weten zelf niet wat zij doen om hun waardering van en erkenning voor veteranen te uiten

Wat vind je van de erkenning en waardering voor veteranen in Nederland? *(n= 1.001)*

- Wij als Nederland doen te weinig om onze veteranen te erkennen en te waarderen
- Wij als Nederland doen voldoende om onze veteranen te erkennen en te waarderen
- Wij als Nederland doen te veel om onze veteranen te erkennen en waarderen

Waar denk je dan aan bij meer waardering? (n = 310)	
Respect en waardering	18%
Betere nazorg	15%
Meer publiciteit	14%
Meer aandacht voor psychische klachten	11%
Financiële zorg	6%
Betere begeleiding	4%
Voorlichten van de samenleving over het werk van veteranen	3%
Betere (na)zorg voor familie en/of achterblijvers	3%
Overige antwoorden	10%
Weet niet/geen antwoord	45%

Wat doe je zelf om jouw erkenning en waardering te laten blijken aan veteranen? (n = 1.001)	
Waardering/steun tonen	5%
Niets of weinig	4%
Aanwezig zijn bij evenementen	3%
Luisteren naar verhalen	3%
Interesse tonen	2%
Volgen op tv/in de media	1%
Overige antwoorden	7%
Weet niet/geen antwoord	81%

Drie op de tien Nederlanders (31%) vinden dat we in Nederland te weinig doen om onze veteranen te erkennen en te waarderen. Om de mate van waardering op te schroeven, denken zij vooral aan het tonen van meer respect en waardering (18%), betere nazorg (15%) en meer publiciteit (14%).

Bijna twee derde van de Nederlanders vindt dat wij als Nederland voldoende doen om veteranen te erkennen en te waarderen (64%). Slechts een kleine minderheid levert hieraan bewust een persoonlijke bijdrage.

Merendeel Nederlanders vindt dat thuisfront ook openlijk waardering verdient

Vind jij dat het thuisfront van veteranen openlijk waardering verdient?
(n = 1.001)

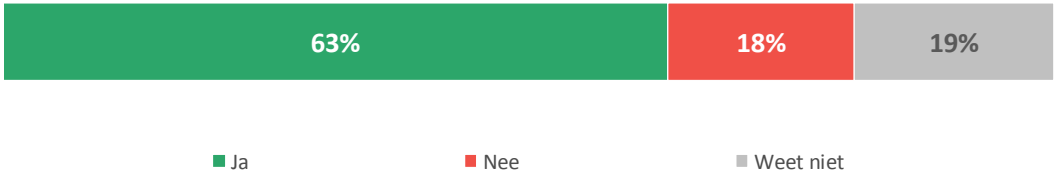

De meeste Nederlanders vinden dat niet alleen veteranen zelf waardering moeten krijgen, maar ook hun thuisfront. 63% vindt dat ook zij openlijk waardering verdienen. Bijna een vijfde (18%) is het daar niet mee eens.

Deze vraag is dit jaar nieuw toegevoegd. Vergelijkende resultaten uit eerdere jaren zijn dus niet beschikbaar.

Kleine minderheid Nederlanders draagt witte anjer

Iedereen kan op de Nederlandse Veteranendag waardering tonen voor veteranen door het dragen van een witte anjer. Heb je een anjer gedragen rondom de periode van de Nederlandse Veteranendag? *(n = 1.001)*

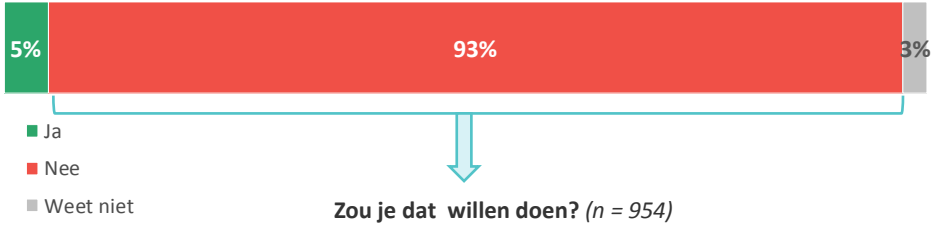

Zou je dat willen doen? *(n = 954)*

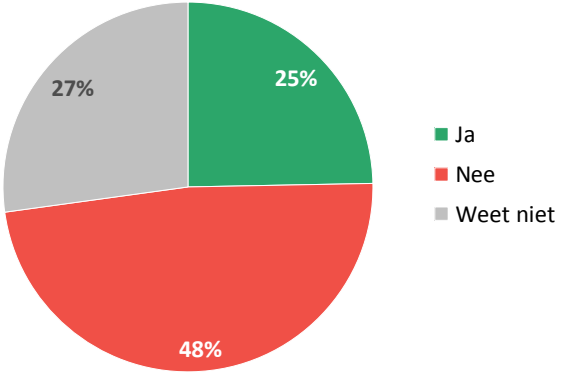

Zou je bereid zijn om te doneren voor de witte anjer als hier een goed (veteranen)doel mee gesteund wordt?
(n = 1.001)

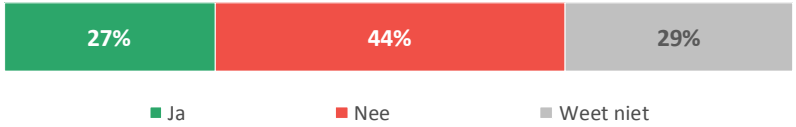

Een klein deel van de Nederlanders (5%) heeft dit jaar rondom de Nederlandse Veteranendag zelf een witte anjer gedragen. Van hen die er dit jaar *geen* gedragen hebben, zou de helft (48%) dat ook in de toekomst niet doen. Een kwart (25%) van hen geeft aan wel een witte anjer te willen dragen.

Ruim een kwart van de Nederlanders (27%) zou bereid zijn te doneren voor een witte anjer, als daarmee een goed (veteranen)doel wordt gesteund.

De formulering van deze vragen is veranderd ten opzichte van vorig jaar, waardoor vergelijking niet mogelijk is.

Resultaten

Deelname aan vredesmissies	9
Beeld van een veteraan	16
Waardering en erkenning	19
Nederlandse Veteranendag	**26**

95% van de Nederlanders heeft weleens gehoord van de Nederlandse Veteranendag

In hoeverre ben je bekend met de jaarlijkse Nederlandse Veteranendag? *(n=1.001)*

Van alle Nederlanders heeft vrijwel iedereen (96%) weleens gehoord van de Nederlandse Veteranendag. Ongeveer de helft van de Nederlanders (52%) is naar eigen zeggen (zeer) bekend met de Nederlandse Veteranendag.

In vergelijking met eerdere jaren, lijkt het zo te zijn dat de 'oppervlakkige' bekendheid van de Nederlandse Veteranendag gelijk blijft, maar dat sinds 2016 iets minder Nederlanders er (zeer) bekend mee zijn.

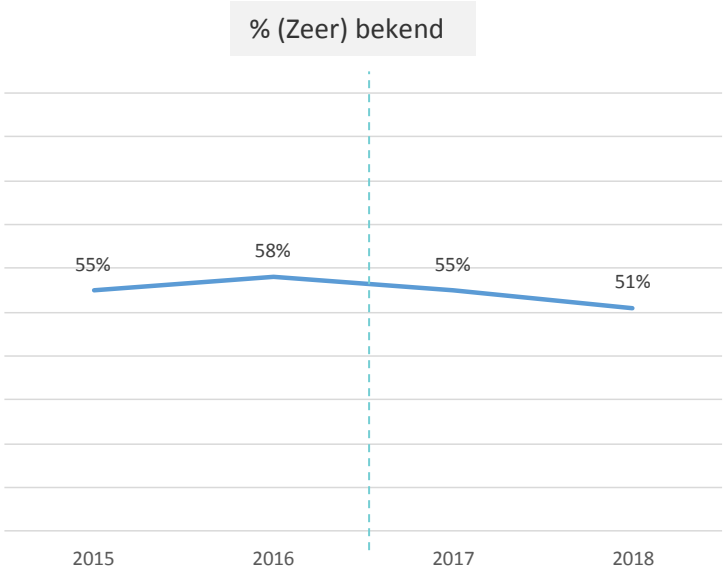

Door afronding tellen de percentages in de linkergrafiek op tot meer dan 100%. Daarnaast verschillen de percentages in de linkergrafiek door afronding licht (één procentpunt) van het percentage in de rechtergrafiek (52% (zeer) bekend vs. 51%).

Trendbreuk door bureauwissel

Televisie- en radiospotjes iets effectiever dan vorig jaar

Traditionele kanalen als televisie en radio zijn de belangrijkste middelen waarmee de Nederlandse Veteranendag onder de aandacht gebracht is dit jaar. De radio- en televisiespot lijken dit jaar effectiever te zijn geweest dan vorig jaar: waar destijds resp. 12% en 11% wist van het plaatsvinden van de Nederlandse Veteranendag via onder meer de spotjes, is dat nu 16% voor beide kanalen.

Een vijfde (21%) wist naar eigen zeggen van het plaatsvinden van de Nederlandse Veteranendag dit jaar via de live-uitzending op NPO1 op de Nederlandse Veteranendag zelf.*

Ook de krant en Facebook hebben relatief veel bereik: 13% wist (onder meer) via die kanalen van het plaatsvinden van de Nederlandse Veteranendag.

Hoe wist je dat de Nederlandse Veteranendag plaatsvond? *(Basis: Heeft weleens gehoord van de Nederlandse Veteranendag)*	**2018** (n = 949)	**2017**	**2016**
Via de live uitzending op zaterdagmiddag op NPO1	21%	19%	-
Via een speciale radiospot	16%	12%	18%
Via een speciale tv-spot	16%	11%	28%
Via Facebook	13%	13%	-
Via een landelijk krant, namelijk:	13%	10%	18%
Via een regionale krant	7%	5%	9%
Ik heb het defilé in Den Haag gezien	6%	5%	
Via een andere website	4%	4%	9%
Via een gratis huis-aan-huisblad	3%	5%	5%
Via persoonlijk contact/uitnodiging	3%	3%	15%
Via een regionale tv-zender	3%	2%	5%
Via tijdschriften	2%	3%	3%
Via de website van de Nederlandse Veteranendag	2%	2%	4%
Via YouTube	2%	1%	-
Via een item op NPO Radio 5	2%	7%	-
Via Twitter	2%	1%	-
Via Instagram	1%	1%	-
Via een regionale radio-zender	1%	1%	2%
Anders, namelijk:	14%	8%	8%
Geen van bovenstaande	16%	14%	-

Groen gemarkeerd: significant hoger dan vorig jaar *Oranje gemarkeerd: significant lager dan vorig jaar*

* Dit aandeel komt niet overeen met het daadwerkelijk aantal kijkers van de live-uitzending dit jaar.

Verhalen van veteranen meest opvallend in mediaberichtgeving over de Nederlandse Veteranendag

Voor de meeste Nederlanders die weleens gehoord hebben van de Nederlandse Veteranendag geldt dat hen dit jaar niets bijzonders is opgevallen in de media-uitingen (44%). Voor anderen vielen met name de verhalen van veteranen (16%) en het defilé door het Haagse stadscentrum (14%) op.

In vergelijking met vorig jaar vonden minder Nederlanders die bekend zijn met de Nederlandse Veteranendag dit jaar het defilé door het centrum van Den Haag, de aanwezigheid van koning Willem-Alexander en de medaille-uitreiking op het Binnenhof opvallen.

Wat is je het meest opgevallen in de (media)uitingen?

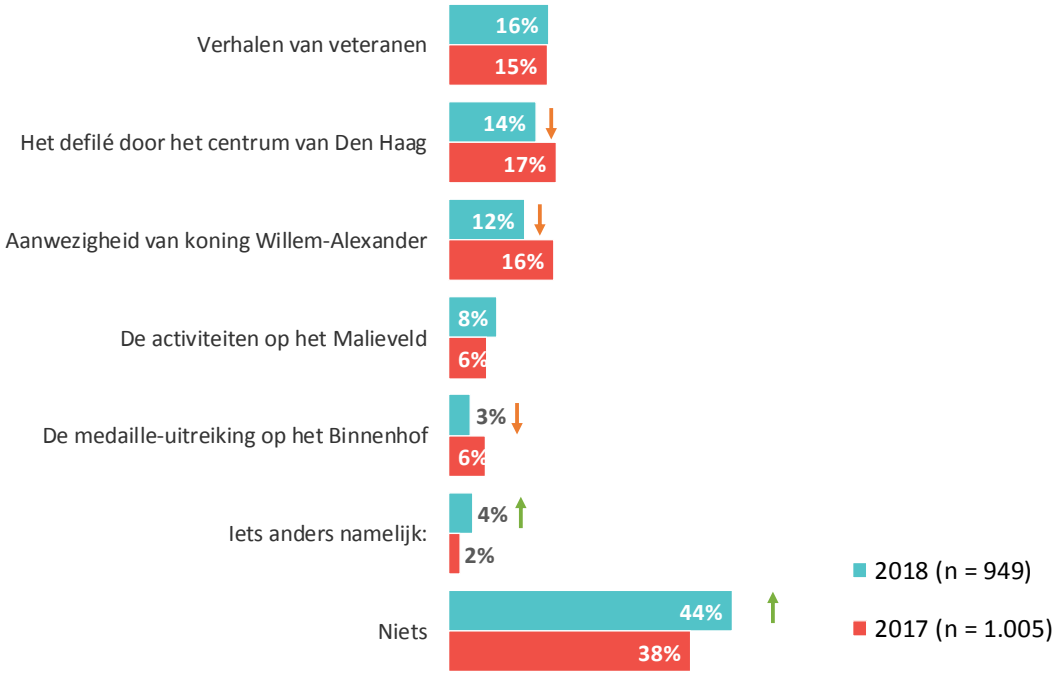

Deze vraag is niet beantwoord door respondenten die eerder aangegeven hebben nog nooit te hebben gehoord van de Nederlandse Veteranendag.

Berichtgeving over de Nederlandse Veteranendag en veteranen over het algemeen als positief ervaren

Vind je dat er in de media voldoende aandacht was voor de Nederlandse Veteranendag?
(Heeft weleens gehoord van de Nederlandse Veteranendag, n = 949)

6,7

Nederlanders beoordelen de hoeveelheid aandacht die er is voor de Nederlandse Veteranendag dit jaar met een 6,7 (op een schaal van 1 tot 10). Vorig lag dat cijfer op een 6,6.

45% van de Nederlanders vindt dat de berichtgeving in de media over Nederlandse veteranen over het algemeen positief is. 51% vindt dat over de Nederlandse Veteranendag positief geschreven wordt.

Hoe vind je dat Nederlandse veteranen in het algemeen in de media beschreven (of gepresenteerd) worden?
(n = 1.001)

Hoe vind je dat de Nederlandse Veteranendag in de media beschreven (of belicht) wordt?
(Heeft weleens gehoord van de Nederlandse Veteranendag, n = 949)

Significant lager dan vorig jaar

Bijlage

Bijlage | Onderzoekstechnische informatie - kwantitatief

- **Veldwerkperiode**
  - Het veldwerk is uitgevoerd in de periode van 1 juli 2018 tot 16 juli 2018
- **Methode respondentenselectie**
  - Uit het StemPunt-panel van Motivaction
- **Incentives**
  - De respondenten hebben als dank voor deelname aan het onderzoek punten voor het StemPunt-spaarprogramma ontvangen
- **Weging**
  - De onderzoeksdata zijn gewogen (zie ook bijlage gewogen en ongewogen data), daarbij fungeerde het Mentality-ijkbestand als herwegingskader. Dit ijkbestand is wat betreft sociodemografische gegevens gewogen naar de Gouden Standaard van het CBS
- **Responsverantwoording online onderzoek**
  - In de veldwerkperiode is aan 1.570 personen een uitnodigingsmail verstuurd. Op de slotdatum van het veldwerk (zie bij Veldwerkperiode) was het gewenste aantal vragenlijsten ingevuld en is de toegang tot de vragenlijst op internet afgesloten
- **Bewaartermijn primaire onderzoeksbestanden**
  - Digitaal beschikbare primaire onderzoeksbestanden worden tenminste 12 maanden na afronden van het onderzoek bewaard. Beeld- en geluidsopnames op cd en niet digitaal beschikbare schriftelijke primaire bestanden zoals ingevulde vragenlijsten, worden tot 12 maanden na afronden van het onderzoek bewaard.
- **Overige onderzoekstechnische informatie**
  - Overige onderzoekstechnische informatie en een exemplaar van de bij dit onderzoek gehanteerde vragenlijst is op aanvraag beschikbaar voor de opdrachtgever

Bijlage | Ongewogen en gewogen data

Kenmerken	Ongewogen		Gewogen	
	N	%	N	%
Leeftijd				
15 t/m 24 jaar	103	10.3	148	14.8
25 t/m 34 jaar	156	15.6	167	16.7
35 t/m 44 jaar	170	17.0	170	17.0
45 t/m 54 jaar	208	20.8	184	18.3
55 t/m 64 jaar	198	19.8	172	17.1
65 t/m 75 jaar	166	16.6	161	16.1
Opleidingsniveau				
Hoog (wo/hbo)	391	39.1	255	25.5
Middel (havo/vwo/mbo/mavo)	494	49.4	514	51.3
Laag (ibo/basisschool/geen opleiding	116	11.6	233	23.2
Geslacht				
Mannen	481	48.1	494	49.4
Vrouwen	520	51.9	507	50.6

Bijlage | Ongewogen en gewogen data

Kenmerken	Ongewogen		Gewogen	
	N	%	N	%
Regio				
3 grote gemeenten	88	8.8	130	12.9
West	275	27.5	282	28.2
Noord	124	12.4	105	10.5
Oost	236	23.6	211	21.1
Zuid	237	23.7	234	23.4
Randgemeenten	41	4.1	39	3.9
Mentality				
Moderne burgerij	208	20.8	221	22.1
Opwaarts mobielen	166	16.6	149	14.9
Postmaterialisten	121	12.1	97	9.7
Nieuwe conservatieven	77	7.7	79	7.9
Traditionele burgerij	74	7.4	131	13.1
Kosmopolieten	191	19.1	130	13.0
Postmoderne hedonisten	85	8.5	98	9.8
Gemaksgeoriënteerden	79	7.9	95	9.5

Auteursrecht

Het auteursrecht op dit rapport ligt bij de opdrachtgever. Voor het vermelden van de naam Motivaction in publicaties op basis van deze rapportage – anders dan integrale publicatie – is echter schriftelijke toestemming vereist van Motivaction International B.V.

Zie ook ons Pers- en publicatiebeleid.

Beeldmateriaal

Motivaction heeft datgene gedaan wat redelijkerwijs van ons verwacht kan worden om de rechthebbenden op beeldmateriaal te achterhalen. Mocht u desondanks menen recht te kunnen doen gelden op gebruikt beeldmateriaal, neem dan contact op met Motivaction.

Voor vragen:

Heeft u inhoudelijke vragen naar aanleiding van deze rapportage of vragen over de communicatie en verspreiding er van, dan kunt u contact opnemen met:

Het Nationaal Comité Veteranendag, Koos Sol; e-mail: sol@veteranendag.nl
Het Veteraneninstituut, Martin Elands; e-mail: m.elands@veteraneninstituut.nl

motivaction
research and strategy

Motivaction International B.V.
Marnixkade 109
1015 ZL Amsterdam

Postbus 15262
1001 MG Amsterdam

T +31 (0)20 589 83 83
M info@motivaction.nl

www.motivaction.nl